

čteny. Stačí, zároveň však jest nezbytno, by důvody odporu vadily již povolení prozatímního opatření, činíce je nepřipustným. Tohoto předpokladu není zde ohledně vytýkaného nedostatku pasivní legitimace odpůrcovy. Účelem poznámky knihovního pořadí jest pouze, by dobou žádosti za poznámku zabezpečeno bylo knihovní pořadí pro práva, jež zapsána budou následkem poznámky ve lhůtě její působnosti (§ 53 knih. zák.). Toho docílí se tím, že po zápisu nabyvateleova vlastnictví vymažou se k jeho žádosti knihovní zápisy z doby po podání žádosti za poznámku (§ 57 knih. zák.). Nabyvateli dostati se má nemovitosti prosté mezeitímního knihovního zatížení, výmaz mezeitímních knihovních zápisů jest jediným zákonným účinkem poznámky. Prozatímní opatření, o něž se tuto jedná, nemělo v zápleť knihovního zápisu, poznámka knihovního pořadí, třebaže předcházelo prozatímní opatření, nejeví na ně účinku, a nemůže tudíž býti řeči o tom, že by pouze proto, že stala se dne 14. června 1919 knihovní poznámka a dne 16. června 1919 vyhotovena byla smlouva trhová, nebylo bývalo přípustno, by dne 18. června 1919 povoleno bylo prozatímní opatření. Poskytuje-li poznámka knihovního pořadí novému vlastníku pouze právo na výmaz mezeitímních knihovních zápisů, neopravňuje zcizitele, by využil poznámky k námitkám proti přípustnosti prozatímního opatření, za něž ohledně nemovitosti bylo žádáno, tím méně pak může býti pro soudce, rozhodujícího o žádosti za prozatímní opatření, podnětem k tomu, by sám od sebe poznámky si povšiml. Přípustnost prozatímního opatření nutno posuzovati dle doby, kdy za ně bylo žádáno, pokud se týče, kdy bylo povoleno. Napotomních okolností, jež byly by s to, by přivodily zrušení neb omezení prozatímního opatření (§ 399 ex. ř.), nelze uplatňovati odporem, byť i lhůta k němu nebyla ještě uplynula. Nabudou-li potom třetí osoby vlastnictví a jeho zaknihováním též držby nemovitostí, tvořící předmět prozatímního opatření, nutno jim ponechat, zda chtějí uplatňovati námitky proti prozatímnímu opatření.

Nejvyšší soud nevyhověl odpůrcovu dovolacímu rekursu, poukávav k důvodům rekursního soudu a uváživ, že odpůrci strany ohrožené nepřísluší v tomto řízení uplatňovati námitky, týkající se práv osoby třetí. Ve smyslu předpisu § 402 ex. ř. jest věcí této osoby, prozatímním opatřením stížená, by užila prostředků, které jí poskytují § 37 ex. ř., pokud se týče §§ 42, 43, 44 ex. ř. ku zrušení povoleného prozatímního opatření.

Čís. 322.

Půlprocentní příspěvek z pozůstalosti k Pražskému nemocničnímu fondu nutno zapraviti i tehda, když Praha, pokud se týče její předměstí, nebyly jediným stálým bydlíštěm zůstavitele.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1919, R I 460/19.)

Usnesením ze dne 25. června 1919 vyměřil zemský soud v Praze jako soud pozůstalostní z pozůstalosti po A-ovi půlprocentní příspěvek k Pražskému nemocničnímu fondu, zrušil však k rozkladu dědiců toto své usnesení usnesením ze dne 30. července 1919, přikloniv se ke sta-

novisku dědiců, že zůstavitel měl stále bydliště v O., kraj Písecký. K rekursu finanční prokuratury zrušil rekursní soud usnesení pozůstalostního soudu ze dne 30. července 1919 a uložil mu, by znova rozhodl o rozkladu dědiců. Důvody: Dle dvorského dekretu ze dne 9. dubna 1817 čís. 1331 sb. z. s. dlužno příspěvek k nemocenskému fondu zapraviti ze všech pozůstalostí, měl-li zůstavitel stále bydliště v Praze nebo na jejích předměstích. Stálým bydlištěm osoby dlužno dle §u 66 j. n. rozuměti ono místo, kde osoba dle prokázaného nebo z okolností zřejmého úmyslu se usadila, by tam založila trvalý svůj pobyt. Měla-li osoba bydliště v obvodech několika soudů, je tím dle téhož zákonného ustanovení u každého z těchto soudů založeno pro ni obecné sudiště a jest důsledkem toho dle § 105 j. n. každý z těchto soudů ve smyslu § 21 nesp. říz. příslušným, by projednal její pozůstalost. Dle úmrtního zápisu zemřel zůstavitel dne 7. prosince 1912 v Praze. Dle spisů pozůstalostních byla pořízení, obsahující poslední vůli zůstavitelovu, v bytě jeho v Praze z jeho pokladny vyzvednuta a soudnímu komisaři, notáři, odevzdána. Dle předkládací zprávy téhož notáře jako soudního komisaře bydlel zůstavitel, který byl též majitelem zemskodeskového statku O. také na tomto svém statku v okrese strakonickém. Dlužno tedy míti za to, že zůstavitel měl byty dva, v O. a v Praze. V tomto městě měl zařízený byt, kde také zemřel, a kdež ve své pokladně uložena měl svá poslední pořízení. Pojem řádného bydliště nevyžaduje nepřetržitého pobytu na určitém místě. Z toho, že zůstavitel občas bydlel v O. nelze usuzovati, že se bydliště v Praze vzdal. Okolnost, že zůstavitel měl mimo Prahu ještě druhé bydliště, nemůže dědice sprostiti povinnosti ku zapravení příspěvku k nemocničnímu fondu v Praze. Neprávem proto zrušil prvý soud k rozkladu právního zástupce pozůstalosti své usnesení ze dne 25. června 1919, týkající se vyměření řečeného $\frac{1}{2}\%$ ního příspěvku z důvodu, že zůstavitel měl své řádné bydliště v O. Poněvadž pak rozklad právního zástupce uvedené pozůstalosti směřuje také proti tomu, že prvý soud při vyměřování $\frac{1}{2}\%$ příspěvku vzal za základ nesprávný obnos čistého pozůstalostního jmění, nebylo lze soudu rekursnímu rozhodnutí o návrhu rekurentky na změnu v odpor braného usnesení obnovením usnesení prvního soudu ze dne 25. června 1919, jímž byl vyměřen $\frac{1}{2}\%$ příspěvek k nemocenskému fondu obnosem dříve, nežli rozhodnuto bude prvním soudem o rozkladu zástupce pozůstalosti ve směru právě uvedeném.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu dědiců částečně vyhověl a změnil usnesení rekursního soudu potud, že uložil pozůstalostnímu soudu, by, vyšetře stav věci, znova rozhodl o povinnosti dědiců k zapravení shora řečeného příspěvku.

Důvody:

Stěžovatel odporuje rozhodnutí druhé stolice z důvodu, že zůstavitel neměl v Praze řádného bydliště, o kterémž předpokladu požadovaném dle dvorských dekretů ze dne 9. dubna 1817 čís. 1331 a ze dne 30. října 1828 čís. 24.986 k povinnosti zaplatiti z jeho pozůstalosti $\frac{1}{2}\%$ příspěvek k Pražskému fondu nemocničnímu, stolice druhá uznala, že tu jest. Stěžovatel poukazuje na to, že jmenovaný zůstavitel měl své řádné bydliště v O. (kraj Písecký), proto také, že k projednání pozůstalosti jeho příslušným byl.

krajský soud v Písku a proto prý i osobní daň z příjmů za jeho života předpisovala mu příslušná berní správa ve Strakoniciích. Než okolnosti tyto nevylučují, že zůstavitel mimo své bydliště v O. měl také ještě druhé řádné bydliště v P r a z e, jak soud stolice druhé za to má. Neboť zcela správně uvádí soud rekursní, že pojem řádného bydliště nijak toho nevyžaduje, by ten, kdo v určitém místě má své bydliště, v místě tom se také nepřetržitě zdržoval. Vždyť v § 66 j. n. jest zřejmě stanoveno, že osoba může míti bydliště v obvodech několika soudů. V tom případě jest kterýkoli z těchto soudů jeho obecným sudištěm ve věcech sporných a jest také proto vedle § 105 j. n. kterýkoli z nich k projednání jeho pozůstalosti povolán. O příslušnosti rozhodne tu předstižení. (Zodpovědění otázek str. 11.) Jelikož shora uvedené dvorské dekrety, stanovící povinnost ku placení příspěvku k Pražskému nemocničnímu fondu nařizují bezvýjimečně, že příspěvek ten platiti se musí z každé pozůstalosti, při níž čisté jmění činí přes 105 zl., měl-li z ů s t a v i t e l v P r a z e n e b o v P r a ž s k é m p ř e d m ě s t í své řádné bydliště, pak zjistí-li se tento předpoklad, nemůže okolnost, že zůstavitel bydlel také v O., zbaviti dědice povinnosti, by zaplatil z pozůstalostního jmění tento příspěvek. Okolnost, že krajský soud v Písku pozůstalostní řízení řádně zahájil, stav se k tomu předstižením zemského soudu Pražského příslušným, nebyla s to, zákonem bezvýjimečně stanovenou povinnost odstraniti, poněvadž by se dědicové v podobném případě povinnosti té libovolně mohli zbaviti. Také nemůže rozhodno býti pro posouzení, měl-li zůstavitel také v Praze řádné bydliště, který úřad berní vyměřoval mu osobní daň z příjmů. Na řádné bydliště usuzovati lze toliko z úmyslu osoby, v určitém místě trvale se zdržovati. V tom směru uznal rekursní soud oproti stolici prvé, že zůstavitel dle obsahu pozůstalostních spisů i v Praze měl řádné své bydliště. Leč ze spisů pozůstalostních bezpečně tak neplyne. Jest ovšem pravda, že v protokolu o prohlášení zůstavitelovy poslední vůle účastníky pozůstalostními a jejich zástupcem podepsaném uvedeno jest o místě, kde poslední pořízení se našlo, že vyzdvihl je zástupce dědiců v b y t ě zůstavitelově v Praze z jeho pokladny. Také shoduje se se spisy, že i krajský soud v Písku i zemský soud v Praze k návrhu dědiců, doporučující delegaci zemského soudu na místě dříve zakročivšího krajského soudu v Písku ku projednání pozůstalosti uvedly ve zprávách, že zůstavitel i v Praze měl řádné bydliště. Dalo se tak ovšem souditi z toho, že byl v Praze zařízený byt a že zástupce dědiců ve svém návrhu na delegaci výslovně uvedl, že zůstavitel byl velkostatkářem v O. a v P r a z e. Nicméně, poněvadž v úmrtním zápise udáno jest dědici a úřadujícím notářem jako řádné bydliště zůstavitelovo j e n zámek O. a udání toto soudem pozůstalostním nebylo opraveno, jeví se okolnost, měl-li zůstavitel také v Praze řádné své bydliště vedle druhého bydliště v O. dosud nepostačitelně zjištěna, by o povinnosti dědiců, zaplatiti z čisté pozůstalosti n e m o c n í č n í příspěvek, spolehlivě rozhodnuto býti mohlo. V důsledku toho jeví se správným sice zrušení usnesení soudu stolice prvé, na nedostatečném podkladu skutkovém vyneseno, než nařízení rekursního soudu, by první soud při novém rozhodnutí vycházel již z předpokladu, že zůstavitel v Praze řádné bydliště měl, schváliti nelze. Předpoklad tento bude naopak soudu prvému teprve přiměřeným způsobem jmenovitě do-

tazem na policejním ředitelství, byl-li hlášen, výsledkem správce domu a pod. vyšetřiti a zjistiti a dle toho pak o povinnosti dědiců k placení příspěvku znova rozhodnouti.

Čís. 323.

Zákon o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. z.

O příhodě v dopravě nelze mluvit tam, kde jednáním třetího nebyla způsobena nepravidelnost v řádném chodu dopravy, nýbrž jednání to přímo a bezprostředně vedlo k úrazu. Neodvratitelné jednání třetí osoby jest jen tehda omluvným důvodem, lze-li je třetí osobě přičísti za zavinění.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1919, Rv I 536/19.)

Hodlajíc ve stanici opustiti klidně stojící vlak, vkročila žalobkyně, žena vysokého stáří, jednou nohou na první stupeň postranních schůdků. V tom Josef B., jenž stál na nejspodnějším stupni schůdků, neopíraje se rukama o postranní tyč, učinil, chtěje se uchopiti tyče, mimoděk rukou pohyb na zad, zachytil žalobkyni, tato ztratila rovnováhu, spadla na zemi a utrpěla zranění. Žaloba na dráhu byla pr v o u s t o l i c í mezitímním rozsudkem zamítnuta. Prvá stolice shledala v události příhodu v dopravě, poněvadž úraz žalobkyně jest událostí, v železniční dopravě neobvyklou, přiznala však dráze omluvný důvod, že příhoda v dopravě byla způsobena neodvratitelným jednáním třetí osoby, z jejíhož zavinění není dráha práva. — O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. Odmítl právní nárok odvolatelky, že není zde omluvního důvodu, poněvadž na straně Josefa B. jednalo se o čin bezděčný, tudíž nezaviněný, uváživ, že záleží jen na tom, zda třetí osoba jest v takém vztahu ku dráze, že tato za ni jest zodpovědna, čili nic. Odvolací soud však neshledal v ději příhody v dopravě. Jí nebyl úraz jako takový, poněvadž zákon předpokládá, že úraz přivoděn byl příhodou v dopravě, nebyla jí však ani okolnost, že Josef B. rukou žalobkyni stihl, poněvadž tato okolnost byla příčinou úrazu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalobkyně.

D ů v o d y:

V tom, že odvolací soud potvrdil mezitímní rozsudek první stolice, nelze shledati nesprávné právní posouzení záležitosti. V otázce, zda jednání třetí osoby musí, má-li dráha býti prosta náhradní povinnosti, býti takovým, by třetí osobě za vinu bylo lze je přičítati, rozchází se sice dovolací soud s právním názorem odvolacího soudu, přidává se však k jeho mínění, že v tomto případě nelze vůbec mluvit o příhodě v dopravě po rozumu § 1. zákona o ručení železnic. Proti právnímu názoru, že neodvratitelné jednání osoby třetí sprostuje dráhu náhradní povinnosti i tehda, když jest jednáním, osobou tou nezaviněným, svědčí doslov § 2 zákona o ručení železnic, dle něhož omluvným důvodem jest neodvratitelné jednání třetí osoby, z jejíž zavinění není dráha práva. Tento dodatek neměl by při správnosti onoho výkladu žádného smyslu, ježto za své zřízence ručí dráha bezvýjimečně, takže ohledně těchto otázka zavinění nepřichází vůbec